

Kvalitetsdeklaration

Annonserade valfrihetssystem i Sverige

Ämnesområde

Statistik på upphandlingsområdet

Statistikområde

Upphandlingsstatistik

Produktnamn

Annonserade valfrihetssystem i Sverige

Referenstid

2025

Innehåll

Innehåll	2
Statistikens kvalitet	4
1. Relevans	4
1.1 Ändamål och informationsbehov	4
1.1.1 Statistikens ändamål	4
1.1.2 Statistikankvändares informationsbehov	4
1.2 Statistikens innehåll	5
1.2.1 Objekt och population	5
1.2.2 Variabler	5
1.2.3 Statistiska mått	6
1.2.4 Redovisningsgrupper	6
1.2.5 Referenstider	6
2. Tillförlitlighet	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.2.1 Urval	7
2.2.2 Ramtäckning	7
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	8
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	9
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	9
3. Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	9

3.3	Punktlighet	9
4.	Tillgänglighet och tydlighet	10
4.1	Tillgång till statistiken	10
4.2	Möjlighet till ytterligare statistik	10
4.3	Presentation	10
4.4	Dokumentation	10
5.	Jämförbarhet och sam användbarhet	11
5.1	Jämförbarhet över tid	11
5.2	Jämförbarhet mellan grupper	11
5.3	Sam användbarhet i övrigt	11
5.4	Numerisk överensstämmelse	11

Statistikens kvalitet

1. Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken ska ge kunskap som bidrar till bättre offentliga affärer till nytta för samhället och näringslivet. Användare av statistiken är upphandlande organisationer, leverantörer, beslutsfattare, och andra som vill analysera hur den offentliga upphandlingen fungerar. Ändamålet med statistiken är att beskriva valfrihetssystem i Sverige och dess utveckling över tid.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Användarna av statistiken är riksdag, regering, departement, myndigheter, kommuner, regioner, privata och offentliga företag, bransch- och intresseorganisationer, utredare och forskare, konsultföretag och media.

Statistiken utgör ett viktigt kunskapsunderlag för många olika intressenter på upphandlingsområdet. Den används som underlag till exempelvis beslut, utredningar, analyser, forskning, samhällsdebatt och nyhetsrapportering.

Upphandlande organisationer och leverantörer använder statistiken i inköps- och anbudsarbetet. Upphandlande organisationer använder exempelvis statistiken som underlag för inköpsanalyser och jämförelser. Leverantörer använder statistiken som underlag för att analysera den offentliga marknaden och identifiera potentiella affärsmöjligheter.

Det finns användarbehov som statistiken inte tillgodoser. Bland annat efterfrågas statistik om *värdet* av valfrihetssystem som komplement till statistik om *antalet* valfrihetssystem. Därutöver saknas statistik om vilka leverantörer som tilldelas kontrakt i valfrihetssystem och storleken på utbetalningar till respektive leverantör. Det saknas även information om vilka krav som ställs för godkännande och i vilken utsträckning man ställer miljökrav eller krav om social hänsyn. För närvarande saknas uppgifter som möjliggör den statistiken.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken beskriver utvecklingen avseende annonserade valfrihetssystem i Sverige. Den innehåller information om vilka upphandlande organisationer som har inrättat valfrihetssystem och vilka tjänster som valfrihetssystemen avser.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningen avser annonserade valfrihetssystem i Sverige. Målobjektet i undersökningen är valfrihetssystem som har annonserats på Hitta LOV-uppdrag. Observationsobjektet i undersökningen är annonser om valfrihetssystem som har publicerats på Hitta LOV-uppdrag. Inom ramen för undersökningen samlas uppgifter in ur annonser om valfrihetssystem (observationsobjekt) men det är valfrihetssystem (målobjekt) som redovisas i statistiken.

Ett valfrihetssystem identifieras i statistiken med ett unikt identifikationsnummer (valfrihetssystem-ID). Identifikationsnumret har tilldelats av Upphandlingsmyndigheten.

1.2.2 Variabler

Målvariabler för statistiken:

- Namn för köpare
- Organisationsnummer för köpare
- Sektor för köpare
- Delsektor för köpare
- Juridisk form för köpare
- Rättslig grund
- Upphandlingsslag
- Titel
- Valfrihetssystem-ID
- Publiceringsdatum
- Huvudsaklig CPV-kod
- Typ av tjänst

En mer detaljerad beskrivning av de variabler som ingår i den redovisade statistiken framgår av Upphandlingsmyndighetens dokumentation av innehållet i den nationella statistikdatabasen på upphandlingsområdet.

[Databasdokumentation](#)

Det finns vissa skillnader mellan undersökningens mål- och observationsvariabler. Flera variabler som redovisas i statistiken är inte observationsvariabler utan är variabler beräknade med utgångspunkt i en eller flera observationsvariabler.

Intresse- och målvariabler överensstämmer i låg utsträckning, det vill säga de variabler som användarna är intresserade av överensstämmer inte med de som samlas in och redovisas. Exempelvis uppgifter om valfrihetssystemens värde, vilka leverantörer som tilldelas kontrakt och storleken på utbetalningar efterfrågas av många användare men saknas i den redovisade statistiken.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används i statistiken är framför allt antal och andelar.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Den redovisade statistiken om valfrihetssystem kan delas in i flera olika redovisningsgrupper. Detta inkluderar exempelvis produktklassificering enligt CPV-indelningen och indelning efter typ av tjänst. Indelningar inkluderar även flera variabler som avser den upphandlade organisationen som exempelvis sektorstillhörighet och juridisk form. Den redovisade statistiken kan även brytas ned per upphandlande organisation. Den mest detaljerade nivån som redovisas är information per valfrihetssystem.

Följande standarder och klassifikationer används för indelningar:

[Common Procurement Vocabulary](#)

[Standard för indelning efter juridisk form](#)

[Standard för indelning efter ägarkategori](#)

[Standard för institutionell sektorindelning](#)

[Indelning efter typ av tjänst \(verksamhetsområde\)](#)

1.2.5 Referenstider

Referensperiod är kalenderåret 2024.

2. Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistikens kvalitet bedöms vara god för de uppgifter som redovisas i statistiken.

Osäkerhetskällornas påverkan på den redovisade statistikens kvalitet bedöms sammantaget vara liten.

2.2 Osäkerhetskällor

Upphandlingsmyndigheten bedömer att eventuella osäkerhetskällor har liten påverkan på statistikens tillförlitlighet. Enstaka undantag bedöms vara försumbara för statistikens kvalitet.

2.2.1 Urval

Statistiken är en totalundersökning och är därmed inte behäftad med urvalsosäkerhet.

2.2.2 Ramtäckning

Denna källa bedöms sammantaget inte bidra till osäkerhet i statistiken.

Undertäckningsproblem kan uppstå om annonspliktiga valfrihetssystem av någon anledning saknas i den redovisade statistiken. Eftersom alla valfrihetssystem enligt lag ska annonseras i Hitta LOV-uppdrag så bedöms undertäckningsproblemen vara små.

Övertäckningsproblem kan uppstå om den redovisade statistiken omfattar något annat än unika valfrihetssystem i drift. Detta skulle exempelvis kunna inträffa om upphandlande organisationer publicerar flera annonser i Hitta LOV-uppdrag som avser ett och samma valfrihetssystem eller om upphandlande organisationer inte tar bort annonser ur Hitta LOV-uppdrag som avser avbrutna valfrihetssystem. Upphandlingsmyndigheten har ingen information om att detta sker regelmässigt och bedömer därför att övertäckningsproblemen är små.

2.2.3 Mätning

Upphandlande organisationer ska publicera annonser om valfrihetssystem i den nationella annonsdatabasen Hitta LOV-uppdrag som drivs av Upphandlingsmyndigheten.

Statistiken för valfrihetssystem är baserat på Upphandlingsmyndighetens uppgifter ur Hitta LOV-uppdrag. Uppgifterna exporteras ur Hitta LOV-uppdrag årligen vid en given tidpunkt. Insamlingen omfattar i nuläget ett tiotal uppgifter ur annonser om

valfrihetssystem. Kodningsfel och bortfall av vissa uppgifter kan förekomma eftersom inmatning av vissa uppgifter sker i fritextfält eller i fält utan begränsningar.

De insamlade uppgifterna kompletteras med uppgifter ur nationella register. De uppgifterna används bland annat för kvalitetshöjande åtgärder och för att klassificera data utifrån olika nationella standarder.

2.2.4 Bortfall

Det finns två typer av bortfall: objektsbortfall och partiellt bortfall. Objektsbortfall innebär att uppgifter saknas helt för ett objekt. Partiellt bortfall innebär att en eller flera uppgifter saknas. För undersökningen i fråga kan bortfallsfel således uppstå dels genom att ett valfrihetssystem helt saknas eller genom att vissa uppgifter saknas för ett valfrihetssystem.

Något objektsbortfall förekommer inte såvitt känt. Objektsbortfall är dock svåra att upptäcka för Upphandlingsmyndigheten, eftersom det inte finns något enkelt sätt att avgöra om alla valfrihetssystem som har inrättats av upphandlande organisationer har publicerats i Hitta LOV-uppdrag. Objektsbortfall kan framför allt upptäckas genom att myndigheten görs uppmärksam på avvikelser.

För enstaka objekt förekommer att vissa uppgifter saknas (så kallat partiellt bortfall). Detta beror främst på att alla uppgifter inte är obligatoriska för den upphandlande organisationen att ange i annonser om valfrihetssystem eller att inmatning av vissa uppgifter sker i fritextfält eller i fält utan begränsningar. För de flesta variabler som ingår i den redovisade statistiken förekommer dock i princip inget bortfall.

Upphandlingsmyndigheten vidtar en del åtgärder för kvalitetssäkring. För exempelvis namn för köpare görs manuella kvalitetsåtgärder och för uppgift om organisationsnummer imputeras värden baserat på namn för köpare.

Partiellt bortfall redovisas genomgående i statistiken som *Uppgift saknas*.

Användarna har därmed möjlighet att själva ta ställning till hur bortfallet påverkar statistikens tillförlitlighet.

2.2.5 Bearbetning

Framtagandet av statistiken följer Upphandlingsmyndighetens process *producera statistik*. I processen sker kvalitetssäkring i flera steg exempelvis i samband med insamling, bearbetning, analys och publicering. Uppgiftsinsamling och framtagande av

statistik sker i hög utsträckning utan manuella inslag vilket minskar risken för olika bearbetningsfel. För närvarande finns inga kända bearbetningsfel i statistiken. Bearbetningen bedöms därför inte ha någon påverkan på statistikens tillförlitlighet.

Upphandlingsmyndigheten bearbetar de uppgifter som samlas in ur annonser. Detta omfattar bland annat att korrigera felaktigt angivna värden och omklassificera kodvärden. De värden som redovisas i statistiken överensstämmer därför inte nödvändigtvis med de värden som har angetts av den upphandlande organisationen i annonsen.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs. Modellantaganden har därför ingen inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3. Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden för statistiken är cirka 2 månader.

3.2 Frekvens

Statistiken utkommer årligen. Uppgiftsinsamling av primärdata sker årligen vid en given tidpunkt. Uppgiftsinsamling av sekundärdata sker i samband med att statistiken tas fram.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades i enlighet med den fastställda publiceringsplanen.

4. Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i Upphandlingsmyndighetens statistiktjänst. Statistiken publiceras i form av statistikartiklar och data i myndighetens statistikdatabas. Pressmeddelande ges vanligen ut vid publicering.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

I Upphandlingsmyndighetens statistikdatabas finns möjlighet att hämta ut egna tabeller och diagram efter behov. Därutöver kan Upphandlingsmyndigheten bistå med skräddarsydd statistik i mån av tid och tillgängliga resurser.

4.3 Presentation

Publicering av statistiken sker i form av statistikartiklar, som innehåller en kombination av tabeller och diagram och analyserande texter, samt i Upphandlingsmyndighetens statistikdatabas.

4.4 Dokumentation

Publicerade statistikartiklar i Upphandlingsmyndighetens statistiktjänst innehåller beskrivningar och analyser av statistiken till stöd för förståelse och tolkning av den.

Upphandlingsmyndigheten dokumenterar statistiken genom att beskriva statistikens kvalitet och metoder för hur den framställs i denna kvalitetsdeklaration. Den publiceras samtidigt som statistiken och är viktig för att statistiken ska kunna tolkas och användas på rätt sätt.

En databasdokumentation innehåller detaljerade beskrivningar av de variabler som redovisas i statistiken. Dokumentet beskriver vilka variabelvärden som finns i Upphandlingsmyndighetens statistikdatabas, vad de avser och hur de tas fram.

[Databasdokumentation](#)

5. Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Statistiken är i princip jämförbar över tid. Upphandlingsmyndighetens statistikdatabas innehåller statistik som avser 2022 och framåt.

Nedan påverkar jämförbarheten över tid:

- Lagen om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009 för kommuner och regioner när de inrättar valfrihetssystem för hälsovård- och socialtjänster.
- Från den 1 juli 2010 gäller även LOV (LOVA) som ett frivilligt alternativ för Arbetsförmedlingen inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.
- Från den 1 juli 2013 till den 1 januari 2024 gällde lagen om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering (e-LOV).

[Tidigare statistik](#)

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper får generellt sett betraktas som hög. Det finns goda möjligheter att i den redovisade statistiken jämföra olika variabelvärden efter ett urval av etablerade indelningar.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Statistiken om annonserade valfrihetssystem överensstämmer väl med övrig annonsbaserad statistik som Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller inom ramen för uppdraget som statistikmyndighet.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den redovisade statistiken är konsistent i bemärkelsen att all publicerad statistik i statistikartiklar och statistikdatabasen har numerisk överensstämmelse. Det finns inga kända brister i den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Alla användare rekommenderas att alltid hämta information från den senast publicerade statistiken, även för tidigare perioder. Detta eftersom eventuella ändringar i statistiken som regel inte görs i äldre publikationer.